

GRÄSTORPS KOMMUN	
2018 -04- 09	
Diariennr.	222/2018

Grästorps kommun

Bokslutsgranskning 2017

Building a better
working world

Innehåll

1. Inledning	1
2. Måluppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning.....	2
2.1 God ekonomisk hushållning	2
2.1 Avstämning av finansiella mål	3
2.2 Avstämning av verksamhetsmässiga mål	3
2.3 Avstämning av balanskravet	4
2.4 Bedömning av måluppfyllelsen	4
3. Noteringar från granskningen av bokslut och årsredovisning	5
3.1 Kommunens resultat jämfört med föregående år.....	5
3.2 Kommunens resultat jämfört med budget	5
3.3 Driftsredovisningen	5
3.4 Materiella anläggningstillgångar.....	6
3.5 Exploateringsområden.....	6
3.6 Investeringsredovisning.....	6
3.7 Resultatutjämningsreserv (RUR)	6
3.8 Fordran på Migrationsverket	7
3.9 Lönerelaterade poster	7
4. Sammanfattande bedömning	8

1. Inledning

Vi har i kommunens årsredovisning granskat resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, finansieringsanalyser, driftredovisning och investeringsredovisning.

Revisionen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Vår bedömning är att granskat material i huvudsak, med beaktande av nedanstående kommentarer, överensstämmer med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed och att bokslutet och årsredovisningen i alla väsentliga delar är korrekt upprättat och ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

Det framgår i årsredovisningen under redovisningsprinciperna att kommunen gör vissa avsteg från rekommendationer.

Efter utförd revision avseende räkenskapsåret 2017 lämnas härmed följande bokslutsrapport där de väsentligaste iakttagelserna för en bedömning av kommunens bokslut år 2017 kommenteras. I denna rapport sammanfattas våra väsentligaste iakttagelser från granskningen i avvikelseform. Syftet med rapporten är att uppmärksamma förhållanden som bör åtgärdas samt ge förslag till förbättringar.

Rapporten har lästs av personalen på ekonomienheten.

2. Måluppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning

2.1 God ekonomisk hushållning

Från och med 2006 gäller för samtliga kommuner att:

- ▶ kommunfullmäktige skall fastställa mål för "god ekonomisk hushållning"
- ▶ uppföljning av dessa mål skall göras i delårsrapport och årsredovisning
- ▶ kommunens revisorer skall granska och bedöma måluppfyllelsen

Syftet med dessa krav är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning skall styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet.

Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål och verksamhetsmål. Det är endast av fullmäktige fastställda mål inom ramen för god ekonomisk hushållning som är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport och årsbokslut. Initialt är det kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen ska utvärdera uppfyllelsen av de mål kommunfullmäktige fastställt. Därefter ska revisorerna på basis av kommunstyrelsens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Balanskravet, det vill säga kravet på balans mellan intäkter och kostnader, är centralt för god ekonomisk hushållning. Sett över en inte allt för lång tid måste kommunerna och landstingen ha balans mellan intäkter och kostnader för att nå en god ekonomisk hushållning. Avstämning av balanskravet ska göras i delårsrapport och årsredovisning.

Grästorps kommuns styrmodell bygger på målstyrning. Syftet med styrmodellen är att tydliggöra vad som är prioriterade mål och säkerställa att den politiska viljeinriktningen får genomslag i verksamheterna så att kommunens vision och mål uppfylls. Resursfördelning görs utifrån prioriterade mål och uppföljningar för att säkerställa god ekonomisk hushållning. Utifrån visionen beslutar kommunfullmäktige om vilka övergripande prioriterade mål som skall gälla. Målen blir mätbara genom att koppla mått till alla mål. Kommunens verksamheter styrs, planeras och följs upp utifrån fyra perspektiv; kund/medborgare, verksamhet, personal och ekonomi. I november 2013 beslutade kommunfullmäktige om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hur det skall definieras. I riktlinjerna anges fem finansiella mål för god ekonomisk hushållning, vilka även återfinns i kommunens budget för 2017. I budget kompletteras riktlinjerna vad gäller vilka mål som är av särskild vikt för god ekonomisk hushållning. Fullmäktige har vidare i budget fastställt ytterligare sju prioriterade verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. Det finns ett flertal mått kopplat till de sju prioriterade målen.

Kommunens årsredovisning för 2017 innehåller ett avsnitt om god ekonomisk hushållning. Vi kan konstatera att samtliga av kommunfullmäktiges mål inom ramen för god ekonomisk hushållning avrapporteras i årsredovisningen. I årsredovisningen framgår en sammanfattande analys utifrån måluppfyllelsen av målen för god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen bedömer i årsredovisningen att kommunen lever upp till god ekonomisk

hushållning utifrån resultatet av både de verksamhetsmässiga målen och de finansiella målen för god ekonomisk hushållning.

2.1 Avstämning av finansiella mål

I årsredovisningen görs en sammanfattande analys och bedömning av kommunfullmäktiges fem finansiella mål för god ekonomisk hushållning:

- Resultat (resultatmål) - resultatet ska minst utgöra två procent av de samlade intäkterna för skatt, statsbidrag och utjämningsystem.
- Beredskap (finansiell reserv) - en finansiell reserv skall finnas i finansförvaltningen som varje budgetår ska uppgå till genomsnittet av den samlade avvikelsen på verksamhetsnivå under den senaste femårsperioden.
- Risk (riskanalys) - risktagandet ska begränsas genom värdering av risker och borgensåtaganden.
- Likviditet (betalningsberedskap) - betalningsberedskapen ska uppgå till minst 85 %.
- Finansiering (självfinansierade investeringar) - Grästorps kommun ska över tid egenfinansiera investeringar i kommunens anläggningar. Vid uppkomna differenser ska det regleras via resultatnivån.

I årsredovisningen görs bedömningen att samtliga finansiella mål förutom målet om självfinansiering av investeringar uppnåtts under 2017. Att målet om självfinansiering inte uppnåtts härleds främst till en stor pågående investering i om- och tillbyggnad av förskola. Två av målen visar en positiv utveckling jämfört med föregående år medan två andra mål visar en negativ utveckling. För ett mål bedöms utvecklingen som neutral. Kommunstyrelsen bedömer i årsredovisningen att kommunen uppnår kravet för god ekonomisk hushållning för de finansiella målen.

2.2 Avstämning av verksamhetsmässiga mål

Kommunfullmäktige har för 2017 antagit sju prioriterade mål för god ekonomisk hushållning, varav fem är verksamhetsmässiga och två är ekonomiska ¹. De prioriterade målen är nedbrutna i 35 mått. Av redovisningen framgår att:

- 21 mått bedöms som uppnådda
- 5 mått bedöms som delvis uppnådda
- 9 mått bedöms inte vara uppnådda

Avrapporteringen innehåller underlag för bedömning för respektive mål och mått samt en sammanfattande bedömning av måluppfyllelse utifrån ett urval av de mått som finns kopplade till målen. I årsredovisningen görs även en samlad analys och bedömning av de verksamhetsmässiga målen i förhållande till god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen bedömer att verksamheterna för 2017 visar på uppnådd måluppfyllelse - eller en positiv utveckling av måluppfyllelsen inom de flesta av de prioriterade måtten. Det framgår att 25 mått uppnådde måluppfyllelse eller visade på positiv utveckling medan 10 mått varken uppnådde måluppfyllelse eller visar på positiv utveckling jämfört med 2016.

¹ De prioriterade målen om ekonomi särskiljs från de finansiella och avser bland annat verksamhetens effektivitet och kvalitet utifrån resurser.

Utifrån analysen bedömer kommunstyrelsen att kommunen uppfyllde kravet på god ekonomisk hushållning avseende de verksamhetsmässiga målen.

2.3 Avstämning av balanskravet

Det lagstadgade balanskravet innebär att de löpande intäkterna skall täcka de löpande kostnaderna. Vid avstämning av balanskravet skall realisationsresultat från försäljningar av anläggningstillgångar exkluderas.

Avstämning mot balanskravet:

Mnkr	2017
Årets resultat enligt resultaträkningen	13,1
Justering för realisationsresultat	-
Balanskravsresultat efter justeringar	13,1
Reservering eller användning av medel till resultatutjämningsreserv, RUR	-2,0
Balanskravsresultat	11,1

Kommunen uppfyller därmed balanskravet.

2.4 Bedömning av måluppfyllelsen

Vi har översiktligt, enligt kommunallagen 12 kap 2 §, granskat om resultatet i årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Vi kan konstatera att balanskravet och fyra finansiella mål är uppfyllda men inte samtliga verksamhetsmässiga mål. Kommunstyrelsen bedömer utifrån en samlad analys av såväl de finansiella målen som verksamhetsmässiga målen att kommunen har uppfyllt kravet på god ekonomisk hushållning. Vi bedömer, utifrån avrapportering i årsredovisningen, att resultatet i all väsentlighet är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Vi delar således styrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning uppnåtts utifrån ett verksamhetsperspektiv.

3. Noteringar från granskningen av bokslut och årsredovisning

Resultaträkningen har granskats utifrån vår genomgång av väsentliga rutiner, kontoanalyser, verifikationsgranskning samt jämförelse mot utfall föregående år och budget.

3.1 Kommunens resultat jämfört med föregående år

Kommunen redovisar för 2017 ett positivt resultat om 13,1 mnkr, att jämföra med föregående års resultat om 6,4 mnkr. Främst är det en ökning av skatteintäkter till kommunen om 11,8 mnkr som har ökat intäktssidan.

De generella statsbidragen ökat med 5,3 mnkr från 75,9 mnkr 2016 till 81,2 mnkr. Totalt har således skatteintäkter och statsbidrag ökat med 17 mnkr netto jämfört med föregående år.

I förhållande till föregående år har verksamhetens nettokostnader ökat med 10,6 mnkr, vilket motsvarar 3,5 %. Den enskilt största kostnadsposten är personalrelaterade kostnader. Kostnader för löner, sociala avgifter samt pensioner är 16,1 mnkr 28,3 mnkr (6,4 %) högre mot föregående år.

3.2 Kommunens resultat jämfört med budget

Årets resultat för 2017 är 5 mnkr bättre än budget. Verksamheterna redovisar en positiv budgetavvikelse om 2,1 mnkr, se ytterligare nedan under "Driftsredovisningen".

Finansförvaltningen redovisar ett underskott gentemot budget med 0,7 mnkr (inklusive avskrivningar). Exklusive avskrivningarna gör finansförvaltningen ett mindre överskott om 0,1 mnkr.

3.3 Driftsredovisningen

Verksamheterna redovisar för 2017 en total positiv avvikelse mot budget om 2,1 mnkr. Det är allmän verksamhet och social verksamhet som står för de största positiva avvikelserna på +2,3 mnkr respektive +3,2 mnkr medan bildningsverksamheten gör en negativ avvikelse från budget om -3,8 mnkr. Överskottet inom allmän verksamhet förklaras främst ett aktivt besparingsarbete i samband upphandling och inköp samt ett bra utfall i förhållande till budget vid övergången till Göliska IT. Överskottet mot budget inom social verksamhet är främst hänförlig till intäkter från Migrationsverket medan underskottet mot budget inom bildningsverksamheten är hänförlig till de ökade kostnader man haft för undervisning och ersättningar till andra kommuner och friskolor.

Vi noterar särskilt att samtliga verksamheter, utom bildningsverksamheten, redovisar ett positivt resultat mot budget för 2017.

3.4 Materiella anläggningstillgångar

Från och med räkenskapsåret 2014 gäller rekommendationen RKR 11.4 Materiella anläggningstillgångar. Enligt rekommendationen ska komponentavskrivning tillämpas när olika komponenter i en anläggningstillgång har väsentligt olika nyttjandeperioder. Kommunen har i bokslutet 2017 tillämpat komponentavskrivning för större färdigställda objekt. Kommunen beskriver i årsredovisningen att arbete med komponentindelning för nya pågående projekt fortsätter. Någon översyn av äldre projekt har ännu inte påbörjats.

3.5 Exploateringsområden

Exploateringsområden uppgår till 1,9 mnkr i årsbokslutet. Kommunens bedömning är att inget nedskrivningsbehov föreligger för exploateringsområdena.

3.6 Investeringsredovisning

Totala investeringar 2017 uppgick till 48,5 mnkr (17,4 mnkr). Av dessa 48,5 mnkr bestod största delen investeringarna, 36,2 mnkr, av investeringar i förskolan Backen. Därutöver har kommunen under 2017 investerat 2,3 mnkr i gata, vatten- och avloppsnät samt saneringsåtgärder, 1,9 mnkr i inventarier/maskiner/utrustning till den tekniska verksamheten samt 1,7 mnkr i säkerhets- och trygghetsåtgärder.

Den ursprungliga investeringsbudget som beslutats av kommunfullmäktige uppgick till 36,8 mnkr. Efter beslut i kommunstyrelsen under våren 2017 ökades den ursprungliga budgeten till 45,2 mnkr, en utökad budget om 8,4 mnkr.

Investeringsvolymen landade på 3,3 mnkr över budget och kommunen har lånefinansierat en del av investeringarna med sammanlagt 20 mnkr. I likhet med föregående år och med tanke på att kommunen under 2017 finansierat en del av sina investeringar med lån samt med tanke på storleken på kommande års budgeterade investeringar rekommenderar vi kommunen att beakta ökade kostnader för avskrivningar och ränta samt analysera de eventuella risker kommuner står i samband med detta, som till exempel förändrade räntenivåer.

3.7 Resultatutjämningsreserv (RUR)

Från och med den 1 januari 2013 finns det enligt kommunallagen en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas i balanskravsutredningen för att jämna ut intäkter över en konjunkturcykel.

För 2017 har kommunen reserverat ytterligare 2 mnkr till RUR. Totalt finns 12,5 mnkr reserverat (2010-2017).

RUR synliggörs inte i resultaträkningen utan i den till bokföringen sidoordnade balanskravsutredningen. I balansräkningen specificeras RUR som en delpost till det egna kapitalet.

3.8 Fordran på Migrationsverket

Kommunen hade i årsbokslutet 2016 en fordran på Migrationsverket om 16,8 mnkr. En genomgång av de återsökta kostnaderna tillsammans med historiskt utfall över återbetalningar användes vid beräkningen av storleken på fordran. Den procentuella andelen av återsökta medel vilken kommunen använde i sin beräkning av fordran var något låg i jämförelse med vissa andra kommunen. Utfallet 2017 visar att intäkterna från Migrationsverket därför också avser 2016

3.9 Lönerelaterade poster

I likhet med föregående år har kommunen under 2017 påverkats av de omfattande problem som uppstått i samband med övergången till personalsystemet HR+ i oktober 2016. Problemet handlar exempelvis om att få tillgång till tillförlitliga underlag som behövs för uppbokningen av lönerelaterade poster i årsbokslutet, såsom semesterlöneskulden. Ett flertal fel så som att anställda fått felaktig lön utbetald medför även under 2017 omfattande merarbete för kommun. Vidare har kommunen gjort bedömningar i årsbokslutet där tillförlitliga underlag inte kunnat erhållas, exempelvis för uppbokning av semesterlöneskulden. Kommunen upplyser om hanteringen i årsredovisningen. Vi rekommenderar kommunen att inför nästkommande bokslut säkerställa att lönehanteringen stärks samt att rättvisande underlag erhålls från Skövde kommun. Detta då all manuell hantering riskerar att öka risken för fel. Vidare rekommenderar vi kommunen att göra en bedömning kring vilka merkostnader det nya personalsystemet medfört samt vilka kostnader kommunen fakturerat och således bör krediteras.

Kommunen har till följd av förutsättningarna ovan och i likhet med 2016 inte kunnat få ut tillförlitlig personalstatistik per 31 december 2017 över antal anställda, årsarbetare och arbetad tid, vilket upplyses om i kommunens årsredovisning. Istället lämnas upplysning om antal årsarbetare per 2015. Utifrån att vi inte kunnat erhålla nödvändiga underlag för de analyser vi önskat genomföra känner vi en osäkerhet i redovisade personalkostnader per balansdagen. Dock bedömer vi utifrån övrig granskning att risken är låg för sådana betydande fel som skulle medföra att räkenskaper inte ger en rättvisande bild för kommunen som helhet.

4. Sammanfattande bedömning

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt

Kommunen redovisar ett antal avsteg mot rekommendationer från RKR där redovisningen av materiella anläggningstillgångar kan bedömas ha den mest väsentliga inverkan på kommunens resultat och ställning.

Vi bedömer att kommunen skyndsamt bör säkerställa att underlag kan erhållas ur personalsystemet.

I övrigt är vår bedömning att kommunens årsredovisning i all väsentlighet ger en rättvisande bild.

Göteborg 2018-04-05

Liselott Daun
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Josefine Kjellberg
Ernst & Young AB

Christoffer Henriksson
Ernst & Young AB